

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS UTLÅTANDE 9/2004 rd

Berättelse om regeringens åtgärder under år 2003

Till grundlagsutskottet

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 15 april 2004 berättelsen om regeringens åtgärder under år 2003 (B 1/2004 rd) till grundlagsutskottet för beredning och bestämde samtidigt att social- och hälsovårdsutskottet ska lämna utlåtande till grundlagsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- biträdande avdelningschef Matti Toiviainen, regeringsråd Pekka Järvinen, överläkare Olli Simonen, regeringssekreterare Carita Heinänen och överinspektör Kari Ilmonen, social- och hälsovårdsministeriet.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Uttalanden

Utskottet har behandlat de uttalanden i regeringens berättelse som uppkommit i social- och hälsovårdsutskottet. Vad gäller resultatet av uttalandena har utskottet särskilt tagit fasta på om åtgärder vidtagits och om de varit relevanta för att ett uttalande ska kunna strykas. Med hänvisning till detta föreslår utskottet att följanden uttalanden stryks:

- Vaccinering av barn på arbetstid, RP 44/1986 rd
- Ersättning för sjukvård, RP 233/1996 rd
- Uppföljningen av närståendevårdarnas situation, RP 166/1997 rd
- Småföretagares sociala trygghet, RP 80/1999 rd
- Lagen om klienten inom socialvården, RP 137/1999 rd
- Uppföljning av hur de ökade resurserna använts, RP 152/2001 rd

- Fogande av en bestämmelse om utbyte av redskap för narkotikabruk till förordningen om smittsamma sjukdomar, RP 236/2001 rd
- Partiell dagpenning, RP 116/2002 rd
- Justering av statsandelarna, RP 144/2002 rd, RP 258/2002 rd
- Service till barnfamiljerna, SRR 4/2002 rd
- Ändring av sjukförsäkringslagen, RP 62/2003 rd.

Dessutom föreslår regeringen att vissa andra uttalanden inte längre ska ge anledning till åtgärder. Däremot anser utskottet att följande uttalande ska följas upp också i berättelsen om regeringens åtgärder under 2004:

- Ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa och vissa lagar som har samband med den, RP 115/2002 rd.

Utskottet vill också lyfta fram följande uttalanden av riksdagen som bygger på betänkanden från social- och hälsovårdsutskottet

Nivån på grunddagpenningen för arbetslösa SRR 4/1996 rd

I uttalandet förutsätter riksdagen att nivån på grunddagpenningen för arbetslösa höjs och att beskattningen ändras för att arbetslösa som lever på grunddagpenning inte ska behöva ta till utkomststöd annat än i undantagsfall. I sitt utlåtande (ShUU 6/2003 rd) om budgetpropositionen för 2004 framhåller utskottet att den låga nivån på arbetsmarknadsstödet och grunddagpenningen inom utkomstskyddet har lett till att en stor del av de långtidsarbetslösa måste komplettera sin försörjning med det kommunala utkomststödet. Detta sysselsätter i hög grad den kommunala socialvården och är en av orsakerna till att arbetet vid socialbyråerna har råkat i kris. Utskottet menar att beloppen för de primära förmånerna måste höjas för att arbetslösa som lever på arbetsmarknadsstöd och grunddagpenning inte ska vara så beroende av utkomststödet. Uttalandet måste följaktligen följas upp fortfarande, anser utskottet.

Enhetligt avgiftstak för hälso- och sjukvården RP 187/2001 rd

I sitt uttalande förutsatte riksdagen bland annat att regeringen utreder alternativa möjligheter att åstadkomma ett enhetligt avgiftstak som täcker alla hälsovårdsutgifter och beaktar klientens betalningsförmåga. Det är viktigt att klientavgifterna inom hälso- och sjukvården å ena sidan och egenavgifter, självrisker, enligt sjukförsäkringslagen å andra sidan granskas samtidigt. Då är det lättare att ta hänsyn till den styrande effekt som deras inbördes relationer har på hur tjänsterna anlitas, understryker utskottet. I slutet av 2003 tillsatte social- och hälsovårdsministeriet en kommission med uppgift att utreda vilka behov av reformer det finns inom avgiftspolitik och avgiftssystemet inom social- och hälsovården. Kommissionen ska vara klar med sitt arbete den 31 maj 2005. Kommissionen har ett viktigt uppdrag och social- och hälsovårdsut-

skottet anser det nödvändigt att regeringen också framöver följer upp åtgärderna i sin berättelse.

Nationella utvecklingsprogrammet för det sociala området

Statsrådet fattade 2003 ett principbeslut om tryggnad av framtiden inom det sociala området. Principbeslutet lägger fast riktlinjerna för utvecklingen inom det sociala området de närmaste åren och säkerställer en balanserad utveckling inom området. Målen med utvecklingsprojektet är att trygga tillgången till tjänster, revidera servicestrukturer och verksamheter, trygga personalens kompetens och tillgången till personal, generera sociala tjänster effektivt och stärka finansieringen av sociala tjänster.

De sociala tjänsterna är avsedda för hela befolkningen och ska trygga omsorg och omvårdnad för enskilda och familjer under alla livsskedet och i alla livssituationer. Vidare ska tjänsterna möjliggöra deltagande i arbetslivet och jämställdhet mellan könen. Tillgången till och kvaliteten på socialt arbete i kommunerna har länge försämrats av bristen på kompetenta socialarbetare och på grund av den stora omsättningen bland personalen, framhåller social- och hälsovårdsutskottet. Framför allt inom socialtjänsten för de svagare klientgrupperna är det viktigt att kommunerna kan anställa adekvat personal inom det vanliga sociala arbetet.

Inom ramen för utvecklingsprojektet föreslås en översyn av servicestrukturen och arbetsmetoderna och insatser för att trygga tillgången till personal. Förslagen är lovvalda och det måste avsättas adekvata resurser för genomförandet, framhåller social- och hälsovårdsutskottet.

År 2003 var ett europeiskt handikapp- och social- och hälsovårdsministeriet stod för samordningen. I berättelsen redogörs inte för projektet under handikappåret. Enligt uppgifter till utskottet har social- och hälsovårdsministeriet kommit i gång med arbetet att samordna lagen om service och stöd på grund av handikapp och lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda. En samordning av lagarna finns inskriven i regeringsprogrammet och ligger i linje

med målen för europeiska handikappåret. Ministeriet har till exempel uppmuntrat kommunerna att i praktiken börja tillämpa kvalitetskriterierna för boendeservice och hjälpmedelservice till handikappade. Också i utvecklingsprojektet för det sociala området lyfts handikappprojekt fram som ett viktigt insatsområde.

Det är viktigt att projekten genomförs, understryker utskottet.

Utlåtande

Social- och hälsovårdsutskottet föreslår

att grundlagsutskottet beaktar det som sägs ovan.

Helsingfors den 15 juni 2004

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Valto Koski /sd
vordf. Eero Akaan-Penttilä /saml
medl. Anneli Kiljunen /sd
Marjaana Koskinen /sd
Pehr Löw /sv
Riikka Moilanen-Savolainen /cent
Aila Paloniemi /cent
Leena Rauhala /kd

Juha Rehula /cent
Arto Seppälä /sd
Osmo Soininvaara /gröna
Tapani Tölli /cent
Erkki Virtanen /vänst
Tuula Väättäin /sd
ers. Anne Huotari /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.